

Melkveehouders winnen met handelsverdrag

TTIP opent Amerikaanse zuivelmarkt

De Verenigde Staten en de Europese Unie onderhandelen over een verdrag dat handelsbarrières tussen de twee grootmachten moet wegnemen. Dit biedt kansen voor de Nederlandse zuivelsector.

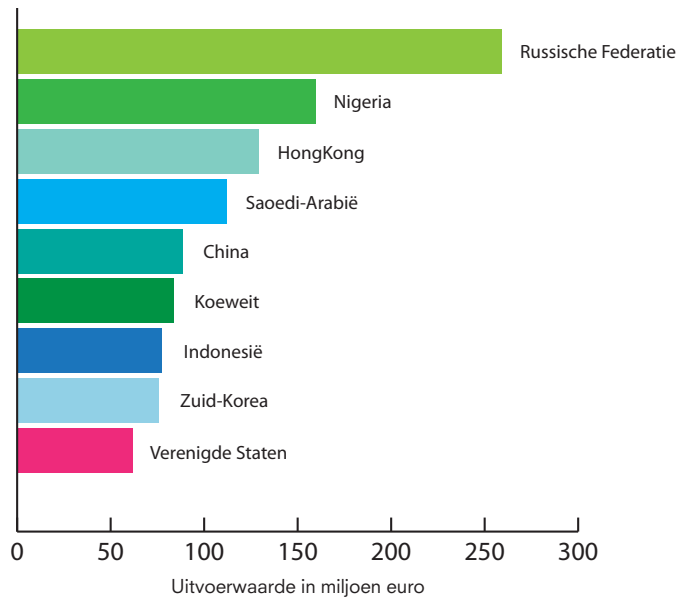
Op 12 februari 2013 presenteerde president Barack Obama de State of the Union – de Amerikaanse variant van onze Troonrede. Daarin riep hij op tot handelsovereenkomsten met Europa. „We moeten samenwerken aan gereedschappen om samen werknemers en het milieu te beschermen, en om nieuwe markten te openen”, stelde hij. EU-president Jose Manuel Barroso nam de dag daarna de handschoen op, de EU en de VS startten een overleg over een vergaande overeenkomst die tarieven en andere handelsbelemmeringen tussen de twee 'landen' moet opheffen. De onderhandelingen zijn nog in volle gang en

men verwacht dat die volgend jaar tot een akkoord leiden.

Het handelsverdrag, met de naam Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP), moet leiden tot welvaartsgroei aan beide kanten van de oceaan. Die welvaartsgroei is echter niet gelijk verdeeld; sommige landen en sectoren profiteren meer dan anderen. Zeker in de landbouw, want daar zijn over en weer forse handelsbeperkingen ingesteld. Sommige, zoals importtarieven en -quota's, hebben als enig doel om de nationale markten af te schermen, terwijl zaken als

technische regels en eisen op het gebied van voedselveiligheid tot doel hebben om de volksgezondheid te beschermen. Maar om aan die specifieke regels en eisen te voldoen, kan het zijn dat een buitenlandse aanbieder extra kosten moet maken. Het doel van het TTIP is om wederzijdse importtarieven te verlagen, quota's te verruimen en nontarifaire regels beter op elkaar aan te laten sluiten. Daardoor hebben bedrijven in de verschillende landen een betere toegang tot elkaars markten. Dat brengt voor boeren uiteindelijk kansen met zich mee (producten kunnen naar meer consumenten

Export van Nederlandse zuivel naar niet-EU-landen in 2013 Bron: CBS

worden afgezet), maar ook bedreigingen (de concurrentie op de thuismarkt wordt vergroot).

Positie zuivelsector

De Nederlandse zuivelsector zal profiteren van een akkoord, voorspelt Siemen van Berkum, senior-onderzoeker bij LEI Wageningen UR. Hij heeft in opdracht van het ministerie van Economische Zaken onderzocht welke impact het TTIP heeft op de Nederlandse agrosector. Hij concludeert dat de zuivelsector een sterke concurrentiepositie heeft; de sterkste van het hele TTIP-gebied. Die kracht van de sector komt vooral tot uiting in de sterke groei van de arbeidsproductiviteit en de toegevoegde waarde van het product. De zuivelsector in de VS is ook concurrerend – meer dan het EU-gemiddelde – maar dat blijkt vooral uit een sterke groei van het aandeel van de VS op de wereldmarkt. De economische prestaties van de Amerikaanse sector zijn lager dan gemiddeld.

Maar ondanks de sterke positie van de Nederlandse zuivelsector is de aanwezigheid op de Amerikaanse markt op dit moment gering. Ons land exporteerde vorig jaar zuivelproducten met een handelswaarde van 62 miljoen euro naar de VS en daarmee kwam dat land op de negende plaats van

exportbestemmingen buiten de EU. Daarmee is de VS als exportmarkt minder belangrijk dan landen als Rusland (van voor de boycot tenminste) en China, en staat het ook ver achter Indonesië en Zuid-Korea.

Hoge importtarieven

Dit komt omdat de zuivelmarkt van de VS is afgeschermd voor buitenlandse producten. Kaas en andere zuivelproducten moeten een Grade A-kwaliteit hebben, en dat is net iets anders dan de eerste kwaliteit melk, zodans die in Europa geldt. Producten moeten dus voor de Amerikaanse markt worden aangepast. Etiketten moeten andere zaken vermelden dan men in de EU gewend is. Daarnaast hanteert de VS een quotasysteem. Om zuivel naar de VS te exporteren, moet een bedrijf een vergunning aanvragen. Dat is een lastig proces en bovendien is er maar een beperkt aantal vergunningen te vergeven. Zonder vergunning exporteren kan ook, maar dan zijn de producten onderworpen aan hoge importtarieven. De Europese zuivelindustrie kent aanmerkelijk minder non-tarifaire maatregelen, maar wel hoge tariefmuren. Gemiddeld waren producten uit de VS die in de EU werden afgezet onderworpen aan een tarief van 41 procent (28 procent gemiddeld voor Nederland), terwijl Europese exporteurs

rond de 19 procent aan importtarieven voor hun goederen moesten betalen.

Opheffen belemmeringen

Onder de vlag van het TTIP moeten deze barrières verdwijnen of in ieder geval een stuk lager worden. Het opheffen van deze belemmeringen moet de handel versoepelen. Maar het uiteindelijke effect is sterk afhankelijk van de mate waarin handelsbelemmeringen worden weggenomen, en welke belemmeringen specifiek. Als de onderhandelaars niet verder komen dan het verwijderen, of aanzienlijk omlaag brengen, van tariefmuren, zal vooral de Amerikaanse zuivelsector daarvan profiteren – die wordt nu geconfronteerd met importtarieven voor Europa die dubbel zo hoog zijn als de tarieven voor Europese exporteurs naar de VS. De VS zal dan concurrerend worden voor landen met een zwakke zuivelsector. Maar de Europese, en specifiek de Nederlandse, zuivelsector zal sterk kunnen profiteren van het handelsverdrag als ook de non-tarifaire maatregelen worden aangepakt. Van Berkum schat dat de Nederlandse zuivelsector dubbel zoveel als nu naar de VS kan exporteren als de importtarieven verdwijnen, en dat kan oplopen tot achtmaal zoveel wanneer andere handelsbeperkingen ook verdwijnen. ■

EMB is tegen

De European Milk Board, de Europese federatie van melkveehouders, is tegen het handelsverdrag. De groep stelt dat het TTIP Europese soevereiniteit bedreigt en tot sociale onrust kan leiden. Met het verdrag zal de EU niet meer in staat zijn om voldoende veilig voedsel van hoge kwaliteit zelf te produceren. Door de toegenomen prijsdruk zal een groot deel van het voedsel voor de EU worden geïmporteerd,

terwijl de voedselproductie in de EU zelf wordt geconcentreerd in enkele regio's, stelt de EMB, en dat leidt tot ongewenste sociale en milieu-effecten. De federatie stelt ook dat de hoge EU-standaarden voor voedsel worden losgelaten (alhoewel Karel de Gucht, de EU-commissaris voor buitenlandse handel, heeft verzekerd dat dit niet het geval zal zijn). Dat leidt volgens de groep tot oneerlijke concurren-

tie als gevolg van een verschil in standaarden, tot een lagere productkwaliteit, voedsel dat potentieel een gevaar vormt voor de volksgezondheid en tot afname van het consumentenvertrouwen in zuivel en vlees.

„Over gezond, veilig en duurzaam voedsel kan niet worden onderhandeld”, stelt de EMB dan ook in een Position Paper gericht aan de Europese Unie.